

Väärennettyjä 200 mk:n hopeakolikoita liikenteessä

Joulukuussa eräällä suosituilla internet sivuston keskustelupalstalla oli eräs käyttäjä havainnut mielenkiintoisen artikkelin Hämeen Sanomissa. Artikkelin oli 50-vuoden takaa ja aiheena oli väärennettyjä 200 mk:n kolikoita Hämeenlinnassa. Mielenkiintoni heräsi ja aloin selvittämään mitä tietoa vielä löytäisin väärennöksistä.

Ensimmäiseksi suoritin pienimuotoisen kyselykierroksen vanhempien numismaatikoiden parissa ja kyselin oliko heillä tietoa tai muistikuvaa 200 mk:n kolikkoväärennöksistä. Yksi tapaus tuli ilmi Joensuussa, mutta se ei liity edellä mainittuun rahanväärennöstapaukseen vaan on yksittäinen tapaus, palaankin siihen tuonnempana. Ensimmäiseksi otin yhteyttä Hämeen Sanomien toimitukseen, jossa sain hieman lisätietoa väärennöksistä kolmen lehtiartikkelin muodossa. Seuraavaksi otin yhteyttä Hämeenlinnan poliisilaitokselle, poliisimuseoon ja rikosmuseoon, mutta näistä en saanut mitään tietoja arkistoista, sillä arkistointiaika tapauksille on 50-vuotta.

Hämeen Sanomat kirjoitti 14.12.1958: Väärää 200 mk löytynyt Hämeenlinnasta. Tuntematon mies oli jättänyt ainakin kahteen liikkeeseen väärennetyn 200 markan rahan. Kumpikin raha oli taitavaa tekoa ja molempien rahojen heikko kohta oli reunuksen kuurnitus, joka oli epätasainen ja paikoittain puuttui kokonaan. Lisäksi rahat olivat kevyempiä kuin aidot ja väriltään tummempia. Selvin ero aidon ja väärän rahan välillä oli rahojen kilautusääni, joka väärässä rahassa oli melkoisen ontto. Rahat oli ilmeisesti valmistettu lyijypitoisesta materiaalista, koska niitä saattoi naarmuttaa jokseenkin helposti. Kaikkiaan rahoja tavattiin Hämeenlinnassa kymmenkunta kappaletta.

Hämeen Sanomissa 18.12.1958: Väärää rahoja on tavattu Pihtiputaalla, Turussa, Tampereella, Hyvinkäällä, Riihimäellä ja Hämeenlinnassa kaikkiaan yli 20 rahaa. Lisäksi niitä olisi levitetty myös Janakkalassakin. Rahat lähetettiin rikoslaboratorioon tutkittaviksi, joissa ne joutuivat mm. aineen koostumus- tekotapatutkimuksiin. Näillä menetelmillä pyrittiin selvittämään rahojen mahdollinen yhteinen alkuperä. Keski-Suomessa tavatut rahat ovat melkoisella varmuudella samasta erästä, mutta eivät kuulu samaan erään Helsingistä tavattujen rahojen kanssa. Rahojen valmistuksessa on käytetty lyijy-tina-sekoitusta ja ne ovat valamalla tehtyjä. Rahojen valmistajasta ei ollut tietoa ainakaan artikkelien julkaisujen aikaan. Eikä tiedossani ole yhtään kappaletta, joka olisi näihin päiviin säilynyt. Väärän rahan tekijöitä ei ole saatu kiinni.

Lainaanpa tässä vielä lyhyesti Hämeen Sanomissa (18.12.1958) ollutta artikkelia. Väärää rahoja ilmestyy Riihimäellä edelleen. Keskiviikkona tuotiin Riihimäen Rikospoliisille kaksi väärää 200 mk:n kolikkoa, jotka ovat todennäköisesti lähtöisin samoista käsistä kuin aikaisemmin tavatut 13 kappalettakin. Väärät rahat tavattiin erästä kampaamoliikkeestä ja toisen oli saanut haltuunsa Hikiäläinen rouva käytyään Riihimäellä ostoksilla. Ilmeistä on, että rahat olivat ennen joutumista poliisille ehtineet kulkea jo useampien välikäsien kautta.

Aikaisemmin mainitsemani 200 markan väärennetyt rahat, jotka tulivat ilmi Joensuussa, ovat kahden 17-vuotiaan pojan tuotoksia 1960-luvulta heidän ollessaan harjoittelijoina eräässä yrityksessä Joensuussa. Muotit tehtiin aidolla rahalla ja prässin avulla, prässättiin alumiinilevyyn molemmat puolet. Sen jälkeen palat liitettiin toisiinsa ja valettiin metalliseoksella valmiiksi. Pojat saatiin kiinni erään tarkkaavaisen kioskinpitäjän toimesta heidän levitettyään rahaa. Sain nähdäkseni eräältä numismaatikolta 2 kappaletta näitä joensuulaispoikien raha väärennetyitä. Molemmat rahat ovat vuodelta 1956, rahojen halkaisija on 27,5mm ja painos kolikoilla on noin 7,90g. Suoritin kyseisistä kolikoista X-Met röntgenanalyysit ja sain suuntaa antaviksi metallianalyysi arvoiksi seuraavaa: Lyijyä Pb 52,8%, tinaa Sn 24,6%, antimonia 15,8%, kuparia Cu 4,7% ja pieniä määriä muita alkuaineita. Arvot ovat vain suunta antavia, ajettaessa metallianalyysit analysoitavalle alkuaineelle kalibroidulla laitteella arvot heittäivät nyt saamistani tuloksista. Alla kuvat Joensuussa tavatuista raha väärennöksistä.

